

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Правни основ

Правни основ за доношење ове стратегије садржан је у одредби члана 45. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/06 и 71/05 – исправка 101/07), којим је прописано да Влада утврђује стање у области из надлежности Републике Србије и мере које треба предузети за њен развој.

Разлози за доношење стратегије

Савремено тржиште постаје све више један сложен мозаик умрежених односа између различитих трговинских партнера. Бришу се круте границе између субјеката производње и трговине. У току је својеврсна трговинска револуција која радикално мења позицију трговине у функционисању привреде и тржишта. Трговина све више постаје одлучујући фактор привредног развоја и кључни покретач глобализације тржишта јер представља спрегу између производње и потрошње. Захваљујући глобализацији светске трговине, конкуренција између привредних субјеката постаје све интензивнија, а борба за остваривање одрживе конкурентске предности на тржишту све тежа и неизвеснија.

Трговина као диверсификована привредна активност дубоко задире у све поре привредне и социјалне структуре. Развој трговинског, а посебно малопродајног сектора привреде има директан и индиректан ефекат на остале економске секторе и њихове учеснике. Практично се модернизација и раст малопродајног сектора директно прелива и на развој свих осталих сектора привреде. У званичним документима Европске уније истиче се да „малопродаја представља кључну везу између произвођача и финалних потрошача,“ али и да такође „има главни утицај на окружење обезбеђујући директне везе између развоја руралних и урбаних подручја, на кориснике и понуђаче логистичких и транспортних услуга, на употребу енергије, на субјекте који се баве отпадом, као и на међуграничне купце производа.“

У процесу приступања Републике Србије Европској унији један од најсложенијих задатака односи се на изградњу модерне структуре тржишта и трговине. Привредна модернизација захтева процес промена и у производњи и у потрошњи. Сектор трговине је мост између ове две, донекле различите групе промена и као такав има јединствену улогу у поспешивању процеса модернизације. Стратешки приступ развојау трговине треба да се третира као важан аспект економске модернизације и развоја.

Изградња модерног тржишта и спровођење трговинске политике у Републици Србији одвија се у значајној мери на основама стратешког документа који је усвојен 2009. године. То је био разлог да министарство надлежно за сектор трговине у Влади Републике Србије након пет година, тј. почетком 2015. године отвори питање новог стратешког документа који представља допуну постојећег документа. Чињеница је да многи предлози које садржи претходни документ, и даље важе. Главни правци развоја нису доведени у питање, као што су: унапређење заштите потрошача, унапређење

тржишне конкуренције, подстицање развоја малих трговинских предузећа и предузетника и унапређење иновација у читавом сектору трговине. Отуда је донета одлука да се обезбеди целовита ревизија и допуна постојеће стратегије развоја трговине у складу са променама које су се у међувремену десиле у окружењу, а посебно у Европској унији којој оправдано тежимо. У овом документу дате су нове пројекције развојних циљева и у том правцу разрађен је акциони план за њихову ефикасну реализацију.

Нови циклус развоја тржишта и трговине у Републици Србији, од 2016-2020. године, треба да буде подржан новим стратешким документом који уважава с једне стране наслеђене основе, а са друге, нове спољне утицајне факторе. Критични фактор успеха нове стратегије развоја ће бити имплементациони механизам

Објашњење предложене стратегије

Предлог стратегије састоји се од седам делова:

1. Потреба за националном визијом о изградњи модерног тржишта и трговине у Републици Србији;
2. Кључне оцене о достигнутом нивоу развијености трговине и трговинске мреже;
3. Пројекције кључних параметара развоја трговинског сектора до 2020. године;
4. Приоритетна подручја за допуну постојећих решења у Стратегији трговине из 2009. године;
5. Дефинисање кључних параметара за допуну постојећих институционалних решења у изградњи модерне структуре тржишта и трговине;
6. Израда кључних методолошких решења у циљу стварања адекватне информационе базе трговине;
7. Операционализација управљачког модела у циљу ефикасне интеграције са јединственим европским тржиштем.

Прва два дела односе се на анализу тренутног стања у овом значајном сегменту привреде. БДП-а трговине у РС за период 2002-2014, у текућим ценама (трговине на велико и мало; поправка моторних возила и мотоцикала) је константно растао. Исти закључак важи и за кретање реалног БДПа трговине у РС за период 2002-2014. године, у сталним ценама из 2010. године (трговина на велико и мало и поправка моторних возила и мотоцикала). Када је у питању стопа раста реалног БДПа трговине у РС за период 2002-2014. године, у сталним ценама из 2010. године (трговина на велико и мало и поправка моторних возила и мотоцикала), она варира – највиша је била 2002. године, а најнижа (односно негативна) била је у 2009. години у време највеће економске кризе.

Удео БДП-а трговине у БДП РС, у сталним и текућим ценама, у периоду 2002.-2014 године (трговина на велико и мало и поправка моторних возила и мотоцикала) мање више био је стабилан од 2005. године до 2014. године, и кретао се од 5,7% у 2002. години када је био најнижи до 10,3% у 2008. години када је био највиши.

У структури БДП-а трговине на бази сталних цена, у периоду од 2002.-2014. године (трговина на велико и мало и поправка моторних возила и мотоцикала), учешће трговине на велико, трговине на мало и поправке моторних возила и мотоцикала углавном је било стабилно. Трговина на велико кретала се од 38,1% до 49,9%, трговина на мало кретала се од 42,9% до 59,6%, док се поправка моторних возила и мотоцикала кретала између 6,3% и 8,1%.

Када је у питању кретање промета у трговини на мало и велико у сталним ценама из 2010. године, у милионима РСД, промет на мало је растао до 2010. године (када је износио 1.229.199 милиона РСД, а онда је опао (у 2014. години је износио 941.272), док је промет на велико растао до 2012. године (када је износио 1.866.875 милиона РСД) а онда такође опао. Стопа реалног раста промета у трговини на мало била је највиша у 2002. години, док је у 2014. години износила 2.4%. Стопа реалног раста промета у трговини на велико највиша је била у 2004. години, док је у 2014. години била негативна (и износила је -4,6%).

Наредна поглавља односе се на циљеве који се желе постићи, а који нису промењени у односу на претходну стратегију: подршка сектору МСП, заштита потрошача и заштита конкуренције и поспешивање иновација у читавом сектору трговине.

Посебан акценат дат је на формирање Националног савета за трговину и формирање информационе базе о трговини и трговинској мрежи.

Формирање Националног савета за трговину који треба да представља спону између привреде и државних органа. У раду Националног савета били би укључени и представници стручне јавности

У циљу унапређења сектора трговине који чини око 10% учешћа у БДП-у и око 17% у укупној запослености, односно адекватно вођење трговинске политике Стратегијом је предвиђено и стварање информационе базе о трговини и трговинској мрежи. У том циљу неопходне је обезбедити благовремене и поуздане информације за државне органе. Неопходно је анализирате све податке који се прикупљају о трговини и трговинској мрежи, направити основу и након дефинисања кључних података који недостају предвидети начин њиховог прикупљања. Осим тога, подаци нису значајни само за државне органе. База података је потребна и привреди за праћење својих резултата и пројекције будућих циљева. Без адекватних података не може се направити добар бизнис план. Такође, долазак водећих светских трговаца је отежан услед немогућности анализе тржишта и процене његових потенцијала. Долазак великих светских трговаца је значајан јер они подижу ефикасност функционисања трговине, али и целог канала маркетинга и позитивни ефекти се преливају у све сегменте привреде.

Саставни део Стратегије је и Акциони план за њену реализацију, којим су дефинисани и рокови за реализацију циљева, односно активности и мера.

Акциони план се базира на четири главна циља:

- 1) Унапређење конкуренције;
- 2) Развој МСП сектора;

- 3) Унапређење институционалних решења; и
- 4) Развој информационе базе о трговини и трговинској мрежи.

Финансијска средства

Финансијска средства за реализацију циљева Стратегије обезбеђују се из буџета Републике Србије и међународних фондова.

Буџетска средства се неће користити ван оквира претходно планираних средстава за текућу буџетску годину и за наредне две фискалне године.